

Arbejdsopgaver til reformationen, 5. - 6. klasse

Til underviseren: Disse arbejdsopgaver er lavet til brug i klasseværelset. De er tilknyttet Det Nationalhistoriske Museums digitale reformationstidslinje, som kan findes her:

<https://www.tiki-toki.com/timeline/entry/789792/Reformationen/>

Det er et stort opgavehæfte, som både kan bruges til et længerevarende reformationsforløb, eller I kan vælge de opgaver ud, som I finder mest relevant i jeres situation. Det er også op til jer selv, om opgaverne skal laves enkeltvis, i små grupper eller i hele klassen. Hvad end I vælger, vil I dog først få det fulde udbytte, hvis I besøger Det Nationalhistoriske Museum på Frederiksborg Slot. I kan enten besøge slottet på egen hånd, og arbejde med museets værker og kilder til reformationens historie gennem det udarbejdede arbejdsark, eller I kan bestille en af museets undervisere. Informationer kan findes her: <http://dnmskole.dk/>.

Indledende øvelse: Hvad ved I allerede?

Reformationen er en stor og besværlig størrelse at forstå. Derfor skal I først finde frem til, hvad I allerede ved om emnet. Lav et stort mindmap eller en brainstorm. Skriv alt det I kan komme i tanke om ned. Tag udgangspunkt i ordet "Reformation".

Tal herefter om hvilke ord I har skrevet, og hvad disse betyder.

Luther og reformationen i Europa

Til dette afsnit skal I læse følgende tekster fra den digitale tidslinje: 1, 6, 11, 12, 18, 25, 28, 82 og 83. Derudover kan det hjælpe jer, hvis I følger linket "Find out more" i bunden af teksterne.

A) Brug den digitale tidslinje, og find de følgende oplysninger om Luther:

Hvornår og hvor blev han født? (tekst 1)

Hvor og hvornår døde han? (tekst 83)

Hvilken munkeorden tilhørte han? (tekst 1)

Hvilken kristen trosretning tilhørte han? (tekst 1)

B) Brug tekst nr. 1. Luther var en klog og dygtig munk, der studerede på mange universiteter rundt omkring i Europa. Brug den digitale tidslinje og skriv de to universiteter, som Luther gik på. Hvilket universitet havde størst betydning for Luther? Skriv jeres svar herunder.

C) Brug tekst nr. 6. I 2017 er det præcis 500 år siden, at Luther fremlagde sine 95 teser. I disse teser stod der ting, som Luther var utilfreds med ved den katolske kirke. Hvad var Luther mest utilfreds med ved den katolske kirke? Skriv jeres svar herunder.

D) Brug tekst nr. 18. Luther oversatte dele af biblen til sit eget sprog, tysk. Hvorfor var det vigtigt for Luther at biblen var på tysk? Skriv jeres svar herunder.

- E) Brug tekst nr. 25. Luther skrev både nye salmer og oversatte gamle katolske salmer til tysk. Læs nedenstående salmer op for hinanden. Stykket af salmen til venstre er den katolske salme på latin, og salmen til højre er den samme salme bare oversat til dansk. Hvilken af salmerne kan I bedst forstå? Diskuter: Hvorfor tror I, at Luther syntes, at man skulle synge salmerne på sit eget sprog og ikke på latin? Skriv jeres svar nedenunder.

(Den danske er Luthers gendigtning, som allerede i 1528 blev oversat til dansk. Denne version er af N.F.S. Grundtvig fra 1837.)

Katolsk:

Victimae paschali laudes
immolent Christiani.

Agnus redemit oves:
Christus innocens Patri
reconciliavit peccatores.

Mors et vita duello
confluxere mirando:
dux vitae mortuus,
regnat vivus.

Protestantisk:

I dødens bånd vor frelser lå,
for verdens synd hengivet,
men herlig kunne han opstå
og skænkede mild os livet;
thi er hans folk nu sjæleglad
og takker Gud i allen stad
og synger for Jesus Kristus:
Halleluja!

Det var fuldstort et kæmpeværk
den død at overvinde;
for syndens skyld ej før så stærk
var mand på jord at finde;
thi trådte død os under fod,
men Jesus knuste al dens mod,
forstyrret har han dens rige.
Halleluja!

- F) I løbet af 1500-tallet overgik flere Europæiske lande til protestantismen, men hvad er forskellen på protestantismen og katolicismen? Brug teksterne nr. 6, 11, 12, 18, 25, 28 og 82 samt jeres egen viden og udfyld skemaet nedenunder med, hvad I mener forskellen er. (Der findes flere svar)

	Katolicismen	Protestantismen
Paven		
Præsters ægteskab		
Sproget i gudstjenester og i biblen		
Afladshandel		

- G) Forestil dig, at du lige er blevet protestant og gerne vil overtale en katolsk ven til at skifte over til protestantismen. Skriv et brev til vennen, hvor du prøver at overtale ham/hende til at blive protestant. Skriv jeres brev herunder.

Reformationen i Danmark

Til dette afsnit skal I læse følgende tekster fra den digitale tidslinje: 4, 7, 9, 13, 14, 17, 19, 20, 39, 48-51, 54, 55 og 57-65. Derudover kan det hjælpe jer, hvis I følger linket "Find out more" i bunden af teksterne.

- A) Brug teksterne nr. 4, 9 og 17. Da Christian 2. blev konge af Danmark i 1513, blev han også konge over Norge og Sverige. Som alle andre konger skulle Christian 2. have en dronning. Christian 2. blev i 1514 gift med Tysklands kejser Karl 5.s søster, Elisabeth af Habsburg. Karl 5. var den mest magtfulde mand i Europa i 1500-tallet, men han var også katolik. Hvad tror I, at det betød for Christian 2., at han var gift ind i den mægtigste familie i Europa? Og hvad tror I kejser Karl 5. ville sige til, at hans svigersøn Christian 2. blev protestant? Skriv jeres svar herunder.
- B) Brug teksterne nr. 4, 13, 14, 19 og 20. I skal kort skrive ned, hvad der skete under 'Det Stockholmske Blodbad' i 1520? Hvorfor begik Christian 2. 'Det Stockholmske Blodbad'? Hvordan tror I, at man tog nyhederne om det Stockholmske Blodbad i Danmark? Hvem blev konge efter Christian 2.? Skriv jeres svar herunder.
- C) I 1533 døde Frederik 1. Den katolske adel vidste ikke hvem, de skulle vælge som ny konge. Kandidaterne var den lutherske hertug Christian eller den tidligere konge, Christian 2.

Brug teksterne nr. 3, 7, 9, 13, 14, 19, 39 og 48-51 til at udfylde skemaet nedenunder. I skal forestille jer, at I er medlemmer af rigsrådet. Skriv fordele og ulemper ved hver af de to mænd som dansk konge.

	Fordele	Ulemper
Christian 2.		

Hertug Christian		
------------------	--	--

- D) Både hertug Christian og Christian 2. havde ret til den danske trone, og da adelen ikke kunne blive enige om, hvem, der skulle være konge, opstod der borgerkrig. Denne borgerkrig kaldes for Grevens Fejde (1534-36).

Brug teksterne nr. 54, 55, 57-64. I skal nu ved hjælp af den digitale tidslinje beskrive begivenhederne under Grevens Fejde. Hvem deltog i krigen? Hvem vandt Grevens Fejde og hvad skete der med taberen? Skriv jeres svar herunder.

- E) Brug tekst nr. 65. Hvilken slags kristendom blev indført af Christian 3., og hvilken statsreligion har vi i dag i Danmark? Skriv jeres svar herunder.

Færdigheds- og vidensmål i historie (6. klasse)

Kronologi og sammenhæng

Kronologi, brud og kontinuitet

- Eleven kan placere historiske perioder i absolut kronologisk sammenhæng
- Eleven har viden om historiske perioders tidsmæssige placering

Principper for overblik

- Eleven har viden om principper for inddeling af historien

Det lokale, regionale og globale

- Eleven kan redegøre for samspil mellem aspekter fra dansk og omverdens historie
- Eleven har viden om konsekvenser af samspil mellem dansk historie og omverden

Kildearbejde

Historiske problemstillinger:

- Eleven kan identificere historiske problemstillinger
- Eleven har viden om kendetegn ved historiske problemstillinger
- Eleven har viden om kriterier for opstilling af enkle historiske problemstillinger

Kildeanalyse

- Eleven har viden om kildekritiske begreber

Sprog og skriftsprog

- Eleven har viden om fagord og begreber og historiske kilders formål og struktur

Historiebrug

Historiske scenarier

- Eleven har viden om elementer, der indgår i historiske scenarier

Konstruktion og historiske fortællinger

- Eleven har viden om struktur i historiske fortællinger
- Eleven har viden om enkle sammenhænge mellem fortidsfortolkninger og nutidsforståelser

Historisk bevidsthed

- Eleven har viden om særtræk ved fortalt historie

Færdigheds- og vidensmål i kristendomskundskab (efter 6. klasse)

Livsfilosofi og etik

Livsfilosofi

- Eleven har viden om religioners og livsopfattelsers betydning for grundlæggende tilværelsesspørgsmål

Trosvag og tilværelsestyndning

- Eleven kan udtrykke sig om betydningen af trosvalg for menneskers handlinger og tydning af tilværelsen
- Eleven har viden om forudsætninger for trosvalg og tydning af tilværelsen

Sprog og skriftsprog

- Eleven har viden om fagord og begreber og faglige teksters formål og struktur

Bibelske fortællinger

Fortælling og kultur

- Eleven kan redegøre for brug af bibelske fortællinger i sprog, kunst og samfund

Kristendom

Kristendommens historie

- Eleven har viden om centrale begivenheder i kristendommens historie, med særlig vægt på danske forhold